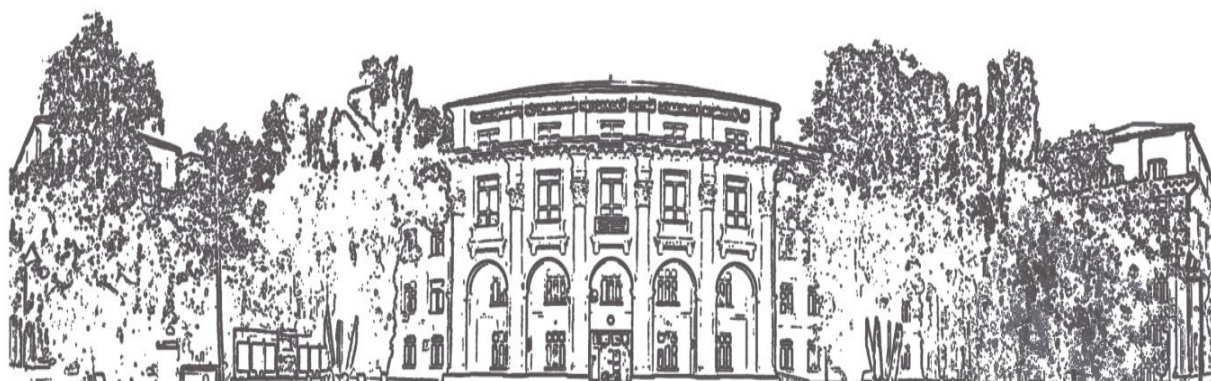

**Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі
М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті
Ғылыми кітапхана**

**Министерство образования и науки РК
Западно - Казахстанский университет им М. Утемисова
Научная библиотека**

**ИСАТАЙ
УТЕГЕНОВИЧ
УТЕГЕНОВ**

Орал - Уральск, 2021

ББК 91.9:3
У 84
УДК 016:929

Исатай Утегенович Утегенов: биобиблиографический указатель. - Уральск: РИЦ ЗКУ им. М.Утемисова, 2021. - 24 с.

Предлагаемый биобиблиографический указатель посвящен кандидату технических наук, доценту Исатаю Утегеновичу Утегенову.

В указатель включены материалы, характеризующие жизнь и научную деятельность ученого, перечень его публикаций и материалы о нем, охваченные по 2021 год. Материалы расположены в хронологическом порядке.

Указатель предназначен для студентов, преподавателей, научных работников и широкого круга читателей.

ББК 91.9:3

© М.Өтемісов атындағы БҚУ Баспа орталығы, 2021

УТЕГЕНОВ ИСАТАЙ УТЕГЕНОВИЧ - ПЕДАГОГ - МОЁ ПРИЗВАНИЕ ...

22 декабря 2011 года
Западно - Казахстанский
государственный университет
им. М. Утемисова чествовал
юбилера Утегенова Исатая
Утегеновича - заведующего
кафедрой «Художественно-
прикладное искусство и
профессиональное
образование», кандидата
технических наук, отличника
просвещения.

Утегенов Исатай

Утегенович родился в 1951 году
в Акжайкском районе Западно - Казахской области в
поселке Чапаево. По окончании Чапаевской средней школы,
отслужив в рядах Советской Армии, уже зрелым молодым
человеком с четкими планами на будущее, Исатай Утегенович
поступает в Уральский педагогический институт им. А.С.
Пушкина на специальность «Общетеchnические дисциплины и
физика» физико-математического факультета. Свою
педагогическую деятельность начал в 1978 году в качестве
учителя физики в городском профессиональном училище №4
г.Уральска. С 1979 по 1980 годы работал инженером в
проектном институте «Уральскгорсельпроект».

В 1980 году Утегенова И.У. приглашают на работу в
Уральский педагогический институт им. А.С. Пушкина на
кафедру «Черчение и трудовое обучение» художественно -
графического факультета в качестве преподавателя. Именно с
этого года начинается новый виток в жизни молодого
преподавателя, этап самоопределения и самореализации.

Работая в институте, Исатай Утегенович непременно думает о своем саморазвитии, о том, что вузовский преподаватель - это не только организатор познавательной деятельности студентов, но и носитель научной информации, субъект научного творчества. Утегенов И.У., осознавая это, принимает важное и ответственное решение. Уже будучи семейным человеком, являясь отцом троих детей, в 1985 году поступает в очную аспирантуру Саратовского сельскохозяйственного института механизации им. М.И. Калинина. Пять лет упорной научной работы, поиска и сомнений дают свои плоды - успешная защита кандидатской диссертации на тему: «Усовершенствованный барабанный подборщик для маломощных валков в зоне Приуралья». После защиты кандидатской диссертации, вернувшись в родной институт, Утегенов И.У. возглавляет кафедру «Черчение и профессиональное обучение», а затем и деканат «Художественно - графического факультета». В 2000 году Утегенов И.У. назначается на должность заместителя директора института культуры и искусства Западно - Казахстанского государственного университета им. М. Утемисова. Сегодня Утегенов Исатай Утегенович возглавляет кафедру «Художественно-прикладное искусство и профессиональное образование» ЗКГУ им. М.Утемисова. Это талантливый, энергичный руководитель, полный творческих замыслов и проектов.

За тридцатилетнюю педагогическую деятельность под руководством Утегенова Исатая Утегеновича в Западно - Казахстанском государственном университете им. М. Утемисова были открыты ряд новых специальностей - «Труд и бизнес», «Дизайн» и «Профессиональное обучение», подготовлены многочисленные кадры, которые успешно работают в различных отраслях производства и образования, некоторые из них достигли республиканского признания и известности. Исатай Утегенович является автором патента на

изобретения, опубликовал более 20 научных статей, выпустил 4 учебно-методических пособия «Моделирование одежды», «Перспектива», «Сборник задач по перспективе» и «Проектирование и предпроектный анализ» для студентов специальности «ИЗО, черчение», «Профессиональное обучение», «Дизайн». Он является автором национальной образовательной программы «Атамекен» по направлению декоративно-прикладное искусство для средних общеобразовательных учебных заведений.

Утегенов Исатай Утегенович пользуется всеобщим уважением и признанием, за добросовестный труд неоднократно поощрялся ректором университета, начальником городского и областного отдела культуры. В 2002 году Министерством образования и науки Республики Казахстан награжден медалью за вклад в подготовку высококвалифицированных специалистов «Отличник просвещения».

Профессорско-преподавательский состав ЗКГУ им. М. Утемисова поздравляет еще раз Утегенова Исатая Утегеновича с 60-летием, желает ему здоровья, семейного благополучия, неиссякаемой жизненной энергии и творческих успехов.

Кайнбаева Ж.С.

старший преподаватель кафедры ХПИ и ПО

(Вестник ЗКГУ. – 2011. - №4. – С. 278-279).

ИСАТАЙ ДЕГЕН АҒАЙ БАР...

Сол күндер ерекше бір сезіммен жүрекке ұялаған. Отыз жылға жуықтаса да сағымдай бұлдыраған дүниенің ішінен анық көрінеді. Кәдімгі сырлы сұлу әлемнің бүгінгі парағындай. Ақтарасың, уақыт шіркіннің жүйріктігіне басыңды шайқайсың, кей сәтте налисың. Қым-қуыт тірлікте зымыран уақыттың етегінен ұстап, алғы күнге үміт артып, алғырлығымен адымдай басатын жандар болады. Менің кейіпкерім - солардың

санатынан. Мақтан мақала жазуды жаным қаламайды, ұстазым, аға буын өкілі - Исатай Өтегенұлының сан жылғы еңбегін елеп-ескеріп, дәріптесем деген оймен қолға қалам алдым.

Сонымен, әңгіменің әлқиссасын өзім оқуға қабылданған, сексен үшінші жылдан бастайын. Жүргізетін пәндері жоғары курстарда болғандықтан, алғашқы жылдары Исатай ағай бізге дәріс бермеді, бірақ Пугачев пен Ленин даңғылының қиылысындағы өзімізге ыстық жартылай жертөледегі факультет ғимаратына өзіне тән ширақ жүрісімен екпіндей басып енетінін талай мәрте көзім шалған, ал талапшылдығы мен таным дүниесінің кеңдігін жатақханадағы жоғары курс жігіттері жыр қылып айтатын. Ол жылдардағы тәртіп бойынша, бірінші курстан кейін әскерге барасың, қайтып келіп оқуыңды жалғайсың. Біз де біраз достарымызбен әскери міндетімізді атқарып оралдық. Исатай Өтегенұлымен сол әскерден келген жылдардан жақсы таныс болдым. Ағайдың

институтта алған мамандығы техникалық бағытта болғандықтан жүргізетін пәндерінің түгелі дерлік машинатану ғылымына қатысты еді. Сондықтан, жаздық сараманда студенттерді алып, астық жинау науқанына аттанатын. Аптап ыстықта комбайнмен астық ору оңай шаруа емес, техника кеңестік болғандықтан «мінезін» жиі көрсететін. Оны тез жөндеп, қалыпқа келтіру, қатарыңда келе жатқан комбайннан кейін қалмау, тіпті солардың алдына шығып социалистік жарыстың екпіндісі болу, бәрі-бәрі бұл күнде ертегі секілді көрінеді. Өйткені сондай мүмкін болмайтын тірліктің бәрін тек ердің ері тындыра алады екен. Түсінген адамға нағыз еңбек - жазғы астық жинау науқаны болса, нағыз азамат та сонда танылады. Бір байқағаным - осындай қиын сынақтардан өз кейіпкерім үлкен абыроймен шығып жүрді. Тек еңсесі көтеріңкі шықпай, барлық шәкірттеріне үлгі де бола білді. Шәкіртке үлгі болар ұстазда қандай арман болушы еді...

Иә, Өтеген қария мен алтын құрсақты анамыз Рабиға отбасында өз қатарластарынан ерте есейген Исатай он екі баланың кенжесі. Әкей отқа оранған Отан соғысынан мүгедек болып оралды, шаңырақтағы қолдап істер қара жұмыстың бәрін ер балалар тындыратын. Кішкентайынан қолды-аяққа тұрмай зыр жүгірудің, есейген шақтағы елгезектіктің бастауы осында ма деп қалам. Сыныптастары қашқақтай беретін «дәл ғылымға» Исатайдың назары ауды да тұрды, сөйтіп өз мектебінің абыройын аудандық олимпиадаларда физика, математика бағыты бойынша талай мәрте асқақтатты.

Хош, Чапаев орта мектебі, Қиыр Шығыс қайдасың деп, - Отан қорғауға аттанды. Әскери борыш өтелген, 1972 жылдың күзінде албырт Исатайды «Құрмет Белгісі» орденді А.С. Пушкин атындағы Орал педагогика институтының табалдырығы күтіп тұрған-ды. Бұл алтын балалықтан арман болған физика-математика факультеті болатын. Ілім-білімге жаны құштар, есеп десе екінші тынысы ашылатын студентке оқу аса қиындық тудыра қойған жоқ. Сабақтан тыс уақытта

Темірғали Құбашевтың бокс секциясына барды, нәтижесінде институт құрамасымен республикалық жарыстарға қатынасып, кәнігі кәсіби боксшы бола жаздады. Студенттік дәурен аяқталған, 1978 жылы Исатайды қалалық №4 кәсіптік-техникалық училищеге жібереді, бірақ келесі жылы жобалау институтына ауысып, инженерлік мамандыққа енді төселе берген маманды туған институты жаңа ашылған көркемсурет-графика факультетіне аттай қалады. Міне, бұл отбасындағы он екінші баланың да оқытушылыққа біржола бетбұрған жылы еді. Исатай ағай, 1980 жылдан күні бүгінге дейін табан аудармай осы оқу орнында абыроймен келе жатыр.

1985-1990 жылдары Исекең Саратов қаласында аспирантурада оқыды, оған оралдық ұстазы Виктор Нестерович Беляевтың көп ықпалы болды. Сол, 1990 жылдан кафедра меңгерушісі, факультет деканы, институт директорының орынбасары лауазымдық қызметтерін атқарды. Қазір «көркем-қолданбалы өнер және кәсіби білім» кафедрасының меңгерушісі, техника ғылымдарының кандидаты, доцент.

Исатай Өтегенұлы - өзінің 30 жыл педагогикалық қызметінде талай шәкірттерді қоғамның сан-саласына қанат қақтырып, көптеген ғылыми жарияланым шығарған. «Киім дизайны», «Перспектива», «Перспективаға арналған есептер жинағы», «Жобалау және жобаалды сараптау» оқулықтарын жазып, «Іштен жану қозғалтқышы» техникалық патентінің авторы да атанды.

Еңбегі еленіп, ректорат, қала мен облыс әкімдігі тарапынан мадақталды, ҚР Білім және ғылым министрлігінің «Құрмет грамотасымен» марапатталып, «ҚР білім беру ісінің құрметті қызметкері» төсбелгісіне ие болды.

Отбасына ойыссақ, Құдайдың қалауы Гүлбаршын жеңгейге түскен. Ағай тез шешім қабылдап, күйіп-жанып жатса, жеңгей керісінше байыппен, сабырлықпен, салмақпен бәрін орнына қойып отырады. Үш перзентіне де адал тәрбие

берген, жанұяда үлкені – Артур, қазір ЖШС директоры, Лаурасы - бас есепші, Темірлан - қалалық энергия желісінің бастығы. Бәрі үйлі-баранды, яғни ұлы ұяға, қызы қияға қонған. Үйіне барса болды, немере-жиендері құлап-сүрініп, аталап алдынан жүгіреді. Бұдан асқан қандай бақыт болушы еді...

Биыл туғанына 220 жылдығы тойланып жатқан Исатай батырдың 160 жылдығында дүние есігін ашқан ұстазым Исатай Өтегенұлын мерейлі жасымен құттықтап, тек амандығын тіледім.

*Қуандық Мәдір,
М.Өтемісов атындағы БҚМУ оқытушысы, ҚР
Суретшілер Одағының мүшесі, композитор
(Өркен. – 2011. – желтоқсан. - №15. – Б. 8).*

ОСНОВНЫЕ ДАТЫ ЖИЗНИ НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ИСАТАЯ УТЕГЕНОВИЧА УТЕГЕНОВА

Исатай Утегенович Утегенов родился 22 декабря 1951 года в Акжайыкском районе, Западно-Казахстанской области, в поселке Чапаево.

1978 г.	начал педагогическую деятельность в качестве учителя физики в городском профессиональном училище №4 г.Уральска
1979-1980 гг.	работал инженером в проектно институте «Уральскгорсельпроект»
1980 г.	пригласили на работу в Уральский педагогический институт им. А.С. Пушкина на кафедру «Черчение и трудовое обучение» художественно-графического факультета в качестве преподавателя
1985 г.	поступает в очную аспирантуру Саратовского сельскохозяйственного института механизации им. М.И. Калинина
2000 г.	назначен на должность заместителя директора института культуры и искусства Западно - Казахстанского государственного университета им. М. Утемисова
2002 г.	награжден медалью Министерством образования и науки Республики Казахстан за вклад в подготовку высококвалифицированных

специалистов «Отличник просвещения»

- 2016 г.** курсы повышения квалификации по программе «Культурный код» в пространстве современной живописи Казахстана» в Казахском национальном педагогическом университете имени Абая
- 2016 г.** курсы повышения квалификации по программе «Разработка внутривузовской системы обеспечения качества образования»
- 2016 г.** курсы повышения квалификации по программе «Современное искусство как средство интеграции личности в мировую культуру» Индия - Казахстан, в Центре непрерывного образования ЗКГУ им. М. Утемисова

**БИБЛИОГРАФИЯ ТРУДОВ
КАНДИДАТА ТЕХНИЧЕСКИХ НАУК
ИСАТАЯ УТЕГЕНОВИЧА УТЕГЕНОВА**

2003

1. Перспектива / И.У. Утегенов. - Уральск: ЗКГУ, 2003. - 82 с.

2011

2. Проектирование и предпроектный анализ: учебник / И.У. Утегенов, С.С. Гусманов. - Уральск: Издат. центр ЗКГУ им. М. Утемисова, 2011. - 131 с.

2016

3. Проектирование и предпроектный анализ: учебник / И.У. Утегенов. - Уральск: РИЦ ЗКГУ, 2016. - 242 с.

2017

4. Основы проектирования. Теория и практика: учебник / И. У. Утегенов. - Уральск: РИЦ ЗКГУ, 2017. - 153 с.

2018

5. Жобалау және жоба алдындағы анализ: оқулық / И.У. Утегенов, Ж.Х. Кумарғалиев, А.А. Абдрахманов, Б.М. Абулхайрова. - Орал: М.Өтемісов атындағы баспа орталығы және БАҚ, 2018. - 265 б.

ЭЛЕКТРОННЫЕ УЧЕБНИКИ

2009

1. Перспектива / И.У. Утегенова, К.К. Жумагалиева. - Уральск: ЗКГУ им. М. Утемисова, 2009. - Текст: непосредственный. Систем. требования: Me/Windows 2000/XP; PIII и выше (1500 MHz и выше); ОЗУ 128 Mb на жестком диске.

2017

2. Основы проектирования: электронный ресурс / И.У. Утегенов. - Уральск: ЗКГУ, АТО, 2017. - Текст: непосредственный. Систем. требования: Windows Me/2000/XP; PIII и выше (1500 MHz и выше); ОЗУ 127Mb; 4,25Gb на жестком диске.
3. Проектирование и предпроектный анализ: электронный ресурс / И.У. Утегенов. - Уральск: ЗКГУ, АТО, 2017. - Текст: непосредственный. Систем. требования: Windows Me/2000/XP; PIII и выше (1500 MHz и выше); ОЗУ 191Mb; 4,19Gb на жестком диске.

ДОКЛАДЫ, НАУЧНЫЕ СООБЩЕНИЯ И УЧАСТИЕ КАНДИДАТА ТЕХНИЧЕСКИХ НАУК ИСАТАЯ УТЕГЕНОВИЧА УТЕГЕНОВА НА МЕЖДУНАРОДНЫХ, РЕСПУБЛИКАНСКИХ КОНФЕРЕНЦИЯХ

2006

1. Основные направления подготовки профессиональных кадров / И.У. Утегенов, К.И. Фокин. - Текст: непосредственный // Материалы Республиканской научно-практической конференции «Инновационные технологии обучения и интерактивные методы в высших учебных заведениях». – Уральск, 2006. - 27 марта. - С. 154-157.

2007

2. Инновационно-коммуникационные технологии в художественном образовании / И.У. Утегенов, С.С. Гусманов. - Текст: непосредственный // Материалы республиканской научно-практической конференции, посвященной 60-летию д.и.н., академика Т.З. Рысбекова «Вопросы развития исторической науки и образования в Западном Казахстане: поиски и проблемы». – Уральск, 2007. - Ч.2. – С. 46-49.
3. Инновационно-коммуникационные технологии в художественном образовании / И.У. Утегенов, С.С. Гусманов. - Текст: непосредственный // Материалы республиканской научно-практической конференции «Актуальные вопросы педагогического образования в условиях реализации компетентностного подхода». – Уральск, 2007. - Ч.1. - 19-20 марта. - С. 206-209.

4. Подготовка профессиональных кадров в Казахстане / С.С. Гусманов, И.У. Утегенов. - Текст: непосредственный // I Аймақтық Жас ғалымдар Форумының материалдар жинағы. – Орал, 2007. - 11-13 сәуір. - Б. 161-164.

2013

5. Туристический комплекс на озере Шалкар / И.У. Утегенов. - Текст: непосредственный // Материалы международной научно-практической конференции «Культура, искусство и наука в современном образовательном пространстве». – Алматы, 2013. – 10-11 октября. - С. 96-100.

2020

6. Особенности керамических изделий Казахстана / И.У. Утегенов, Ж.Б. Ибраева. - Текст: непосредственный // Материалы II международной научно-практической конференции «Наука и техника. Мировые исследования». – Москва, 2020. – 12 марта. – С. 70-75.

ХРОНОЛОГИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ ТРУДОВ КАНДИДАТА ТЕХНИЧЕСКИХ НАУК ИСАТАЯ УТЕГЕНОВИЧА УТЕГЕНОВА

2004

1. Возникновение художественного оформления одежды / И.У. Утегенов, А.Ж. Байзуллина. - Текст: непосредственный // Вестник ЗКГУ им. М. Утемисова. - 2004. - №1. - С. 228-237.
2. Повышение коэффициента полезного действия двигателей внутреннего сгорания / А.Ф. Горин, И.У. Утегенов. - Текст: непосредственный // Вестник ЗКГУ им. М. Утемисова. - 2004. - №1. - С. 262-265.

2007

3. Основные направления подготовки профессиональных кадров в Казахстане / И.У. Утегенов. - Текст: непосредственный // Вестник ЗКГУ. - 2007. - №1. - С. 341-345.

2014

4. Мемориально-культовые памятники Западно - Казахстанской области: некоторые особенности / И.У. Утегенов, Г.М. Альжанов. - Текст: непосредственный // Ізденіс = Поиск. - 2014. - №4. - С. 76-81. - (Серия естественных и технических наук).
5. Новое направление в архитектуре мемориально-культовых памятников / И.У. Утегенов, Г.М. Альжанов. - Текст: непосредственный // Ізденіс = Поиск. - 2014. - №3. - С. 119-121. - (Серия естественных и технических наук).

2019

6. Современные формы городской структуры / И.У. Утегенов, Б.М. Моменов. - Текст: непосредственный // Молодой ученый. – 2019. - №45. – С. 50-53.

2020

7. Анализ развития парков в городе / И.У. Утегенов, Б. Муканов. - Текст: непосредственный // Мировая наука. - 2020. - №11. – С. 151-156.
8. Мобильная архитектура на современном этапе / И.У. Утегенов, Б.М. Моменов, Б.Б. Муханов. - Текст: непосредственный // Молодой ученый. - 2020. - №6. - С. 74-78.
9. Некоторые вопросы изготовления традиционного напитка кумыса в Казахстане / ИУ. Утегенов, Н. Куатов. - Текст: непосредственный // Мировая наука. – 2020. - №11. – С. 157-161.
10. Особенности керамических изделий Казахстана / И.У. Утегенов, Ж.Б. Ибраева. - Текст: непосредственный // Международный научно-исследовательский журнал. – 2020. - №3-2. – С. 9-11.
11. Реконструкция парка культуры Пушкина в городе Уральске / И.У. Утегенов, Б. Муканов. - Текст: непосредственный // Экономика и социум. – 2020. - №11. – С. 1434-1439.
12. Тенгрианский стиль в дизайне одежды / И.У. Утегенов, Б.С. Туякова. - Текст: непосредственный // Экономика и социум. – 2020. - №4. – С. 948-955.

2021

13. Математическое моделирование городского пространства / И.У. Утегенов. - Текст: непосредственный // Young Scholars Journal. – 2021. - №1. – С. 3-6.
14. Математическое моделирование городского пространства / И.У. Утегенов. - Текст: непосредственный // Global Science And Innovations: Central Asia. – 2021. - №19. – С. 33-36.

Празднование 65-летия, 2016г.

МАЗМУНЫ СОДЕРЖАНИЕ

Утегенов Исатай Утегенович - педагог - моё призвание.....	5
Исатай деген ағай бар.....	8
Основные даты жизни научно-педагогической деятельности Исатая Утегеновича Утегенова.....	12
Библиография трудов кандидата технических наук Исатая Утегеновича Утегенова.....	14
Электронные учебники.....	15
Доклады, научные сообщения и участие кандидата технических наук Исатая Утегеновича Утегенова на международных, республиканских конференциях.....	16
Хронологический указатель трудов кандидата технических наук Исатая Утегеновича Утегенова.....	18

Басылымға жауапты:

Т.Е. Алимбекерова - ғылыми кітапхананың директоры

Құрастырған:

Г.И. Джанбаева - Ақпараттық технология және библиография
бөлімінің меңгерушісі

А.В. Погодаева - Ақпараттық технология және библиография
бөлімінің библиографы

Ответственный за выпуск:

Т.Е. Алимбекерова - директор научной библиотеки

Составители:

Г.И. Джанбаева - зав.отделом информационных технологий и
библиографии

А.В. Погодаева - библиограф отдела информационных
технологий и библиографии